

Forfatter: Baggesen, Jens

Titel: Udrag fra Labyrinten

Citation: Baggesen, Jens: "Labyrinten eller Reise gennem Tydskland, Schweitz og Frankrig", i Baggesen, Jens: *Labyrinten eller Reise gennem Tydskland, Schweitz og Frankrig*, udg. af TORBEN BROSTRØM , Gyldendal, 1971), s. 90. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-baggesen06-shoot-idm139952570875152/facsimile.pdf> (tilgået 02. maj 2024)

Anvendt udgave: Labyrinten eller Reise gennem Tydskland, Schweitz og Frankrig

eller trivialt; tvertimod i alt hvad der flød fra hans Læber var Fornuft, Skarpsindighed, og Dømmekraft; men et vist ubeskriveligt jeg veed ei hvad giennemaandede det hele – en vis varm Kulde, eller kold Varme, som gjorde mig det umueligt, at voxe endog det mindste Forsøg til hans Individualitets Bedømmelse.

Men jeg føler det; i det jeg taler om *Gerstenbergs* Uforstaaelighed bliver jeg selv utydelig. Ligemeget! Læseren vil paa denne Maade sandsteligst indsættes i min Forfatning.

Hans *Ugolino*, hans *critiske Breve*, og fornemmelig hans *Tändelejen*, en Urtekost, hvori de fleste Blomster synes plukke paa Attisk Grund, at dufte Grækenlands yndigste Friskhed, have givet ham en udmærket Plads paa Tydsklands Parnas, hvor det imidlertid lader, som om ingen bemærkede ham. Hin sieldne, overvættede fortryllende Muse synes i et Par Scener af det besynderlige Melodrama at have skienket ham sin sidste Gunst, for bestandig at forlade ham. Maaskee vinker ham *Urania*, eller en anden af hendes Søstre, til høiere Mysterier. Han lever indsluttet mellem sine Bøger og som man har sagt mig, fordybet i methaphysisk Grublen. Læsning og Musik deler hans Liv. Man beskylder ham for Uvirksomhed – og rigtig nok synes en alt for stor Ulyst til jordiskt Arbeide, at være Aarsagen til hans ubehagelige Forfatning. Kort, *Gerstenberg* lader til at være et af de Væsener, som, ved en Feiltagelse af Naturen, bleve satte paa denne Klode, i det mindste i denne Tidsalder, da en vis Usædvanlighed ikke længer taales, og noget ganske andet end Guder, Helte, Philosopher, Sylpher og Poeter regierer Verden.

Faae Mennesker har jeg hørt saa modsat bedømme, som denne Mand. Hvor Dommene ere yderst forskellige, tager man sikkert mindst Feil af Sandheden ved at holde sig til de fordeelagtige; thi uagtet begge voxe ved Rygtet, er der dog gemeenligen ingen Sammenligning imellem Forøgelsen af det Gode, og Tilgiftelsen af det Slette. Hint spirer langsomt, lig den helbredende Plante; dette skyder op i en Hast og udbreder sig, som skadeligt Ukrud. Hvor sieldne ere de Menneskehedens Urtegaardsmænd, som luge Beddet og vande de tilsyne komne Planter!

Det vigtigste, man almindeligst beskylder *Gerstenberg* for, er, som jeg nys har sagt: *Lachet*. Han gider ikke forrettet *prosaiske*

Embeds Arbeider (siger man) og han har holdt op at frembringe *poetiske*. Hvad det første angaaer, da veed jeg ikke, om han har havt meere end een Leilighed til at vise sig som Embedsmand; og var maaskee samme af den Natur, at den aldeles streed imod hans. Men en Embedsmands Virksomhed kunne dog kun de bedømme, der have med hans Embede at gjøre. I Henseende til hans litterariske Stilstand, da kan man deels ikke vide, hvor længe den vil vare; om han ikke maaskee, før man seer sig til, bryder løs med sin Aands hele Artillerie og med een eeneste Salve jager alle hans Muses Fiender paa Flugten – deels, om han og aldrig skrev noget mere, veed man ikke hvilke overveiende Grunde han maaskee har dertil. Sandelig, der kan tænkes mange Aarsager til litterarisk Taushed; og iblandt andre synes grundet Frygt for ikke at blive hørt i det mindste at undskylde den. Skulde *Gerstenberg*, som det hedder, have forladt Poesien, for at opofre sit hele Liv *Philosophiens* Dyrkelse – og jeg troer Verden vilde vinde meere end tabe derved – saa er intet forklarligere end denne Taushed. *Sandheder* fanges ikke saa let, som *Billeder*; ofte meder Grubleren sit hele Liv forgieves, medens Vidspillieren drager det eene fulde Dræt paa Land efter det andet.

Jeg havde ønsket nærmere at kiende denne besynderlige Mand, uagtet der foruden det forhen omtalte *mystiske*, fremstak i hans Væsen noget, som Hoffernes Marskaller gemeenligen besidde mere af end *Parnassets*, en vis Læbesødhed nemlig, hvori den eene Compliment efter den anden dryppede fra hans Tunge. Da jeg ikke ret veed hvorledes det er gaaet til, at jeg ikke oftere besøgte ham, uagtet jeg dog havde Leilighed dertil, er jeg tilbøielig til at troe, en vis hemmelig Frygt for Desertten har uvilkaarlig svækket min Appetit til Maaltidet.

Vi spadseerte omkring i de over Elben hængende Haver, snart oppe paa Brinkene, snart nede paa Sandbredden, og fornøjede os over Solen og Vandet og Træerne, som om vi aldrig havde seet disse Ting før. Egnen paa hin Side *Altona* indtil *Blankenese* er virkelig fortryllende. Det er en Rad af langs med Floden henløbende Høie, fra hvis romantiske Brinke man har den meest smilende Udsigt over Elbøerne til Haarburg, Boxtehude og de paa den Side henstrødde Landsbyer. Paa Toppen af *Blankenese*,